

**គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន
ស្តីពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ
ដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់**

Basic Principles on the Use of Force And Firearms by
law Enforcement Officials

គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់

Basic Principles on the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials

បានអនុម័តដោយសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិលើកទីប្រាំពីរស្តីពីការបង្ការបទឧក្រិដ្ឋ និងការប្រព្រឹត្តលើជនល្មើស

ដែលសន្និបាតនេះបានប្រារព្ធធ្វើនៅទីក្រុងហាវ៉ាណា ប្រទេសគុយបា ចាប់ពីថ្ងៃទី ២៧ ខែ សីហា ដល់ថ្ងៃទី ០៧ ខែ កញ្ញា ឆ្នាំ ១៩៩០ ។

Adopted by Eighth United Nation Congress on the Prevention of Crime and the Treatment of Offenders, Havana, Cuba, 27 August to 07 September 1990.

ដោយហេតុថា ការងាររបស់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់^១ គឺជាសេវាសង្គមដ៏សំខាន់បំផុតមួយ ដូច្នេះហើយចាំបាច់ត្រូវរក្សា និងនៅពេលណាដែលចាំបាច់ ត្រូវកែលម្អដល់ស្ថានភាព និងលក្ខខណ្ឌការងាររបស់មន្ត្រីទាំងនោះ ។

ដោយហេតុថា គេត្រូវតែយល់ឃើញថា ការគំរាមកំហែងមកលើជីវិត និងសុវត្ថិភាពរបស់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ គឺជា ការគំរាមកំហែងដល់ស្ថិរភាពសង្គមទាំងមូល ។

ដោយហេតុថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ មានតួនាទីដ៏សំខាន់មួយក្នុងការការពារសិទ្ធិរបស់រាជរដ្ឋាភិបាល លើសេរីភាព និងសន្តិសុខរបស់មនុស្ស ដូចដែលបានធានានៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាសកលស្តីពីសិទ្ធិមនុស្ស និងបានប្រកាសជាថ្មីនៅក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិពលរដ្ឋ និងសិទ្ធិនយោបាយ ។

ដោយហេតុថា បញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមាសំរាប់គ្រប់គ្រងអ្នកទោសមានចែង ពីកាលៈទេសៈដែលមន្ត្រីពន្ធនាគារ អាចប្រើកម្លាំងបាន នៅក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ដោយហេតុថា មាត្រា៣ នៃក្រមសីលធម៌សំរាប់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ចែងថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់អាចប្រើកម្លាំងបាន តែនៅកាលៈទេសៈដែលចាំបាច់បំផុត ហើយត្រូវកំរិតត្រឹមតែក្នុងរង្វង់នៃការបំពេញបេសកកម្មតែប៉ុណ្ណោះ ។

ដោយហេតុថា ក្នុងកិច្ចប្រជុំរៀបចំសន្និបាតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិលើកទីប្រាំពីរ ស្តីអំពីការទប់ស្កាត់បទល្មើស និងការគ្រប់គ្រងជនល្មើសដែលធ្វើនៅទីក្រុង វ៉ារីនណា ប្រទេសអ៊ីតាលី បានឯកភាពគ្នាលើកត្តាដែលត្រូវយកទៅពិចារណា នៅក្នុងការងារជាបន្តបន្ទាប់ស្តីពីការកំហិតនៃការប្រើកម្លាំង និងអារុវដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ។

ដោយហេតុថា សន្និបាតលើកទីប្រាំពីរ ក្នុងចំណោមចំណុចផ្សេងៗនៃសេចក្តីសំរេចចិត្តលេខ ១៤ របស់ខ្លួន បញ្ជាក់ថា ការប្រើកម្លាំង និងអារុវដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធ្វើឱ្យបានសមស្របទៅនឹងការគោរពសិទ្ធិមនុស្ស ។

ដោយហេតុថា នៅក្នុងសេចក្តីសំរេចចិត្តលេខ ១៩៨៦/១០ ជំពូកប្រាំបួន (IX) ចុះថ្ងៃទី ២១ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ១៩៨៦ របស់ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម បានអញ្ជើញរដ្ឋជាសមាជិកទាំងឡាយ អោយផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជា ពិសេសទៅលើការអនុវត្តគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីការប្រើកម្លាំង និងអារុវដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ និងក្នុងចំណោម ចំណុចផ្សេងៗនៃសេចក្តីសំរេចចិត្តលេខ ៤១/១៤៩ ចុះថ្ងៃទី ០៤ ខែ ធ្នូ ឆ្នាំ ១៩៨៦ របស់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានស្នាគមន៍ សេចក្តីស្នើយោបល់ដែលក្រុមប្រឹក្សានេះបានធ្វើឡើង ។

^១ អនុលោមតាមសេចក្តីអធិប្បាយក្នុងមាត្រា១ ក្រមសីលធម៌សំរាប់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ពាក្យថា "មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់" សំដៅដល់មន្ត្រីទាំងឡាយ ដែលទទួលបន្ទុកខាងការអនុវត្តច្បាប់ ទោះជាតែងតាំង ឬជ្រើសតាំងក៏ដោយ ដែលមន្ត្រីទាំងនេះប្រើប្រាស់អំណាចនគរបាល ជាពិសេស អំណាចក្នុងការចាប់ខ្លួន ឬឃុំខ្លួន ។ នៅក្នុងប្រទេសទាំងឡាយណា ដែលអាជ្ញាធរយោធាប្រើប្រាស់អំណាចនគរបាល ទោះជាទូទៅ ឬមិនទូទៅក៏ដោយ ឬដោយកំលាំងសន្តិសុខរដ្ឋ និងមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវរួមបញ្ចូលទាំងមន្ត្រី ដែលបំរើសេវាកម្មនេះផងដែរ ។

ដោយហេតុថា ការគិតដល់សុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេម្នាក់ៗ ជាការត្រឹមត្រូវនោះ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់គួរធ្វើការ ពិចារណាអំពីតួនាទីរបស់ខ្លួនចំពោះការគ្រប់គ្រងប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ ចំពោះការការពារសិទ្ធិរស់រានមានជីវិត សេរីភាព និងសន្តិសុខរបស់មនុស្ស ចំពោះការទទួលខុសត្រូវរបស់ពួកគេក្នុងការរក្សាសុវត្ថិភាពសាធារណៈ និងសន្តិភាពសង្គម និងចំពោះ សារៈសំខាន់នៃលក្ខណសម្បត្តិការងារ ការបណ្តុះបណ្តាល និងវិធានការយោធន៍របស់គេ ។

គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានដូចមានចែងខាងក្រោម ដែលត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីជួយដល់រដ្ឋជាសមាជិកទាំងឡាយ ក្នុងការងាររបស់ខ្លួន ក្នុងការធានា និងលើកស្ទួយតួនាទីត្រឹមត្រូវរបស់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់នោះ គប្បីយកទៅពិចារណា និង គោរពដោយរដ្ឋាភិបាលនានា ក្នុងក្របខ័ណ្ឌ នៃការតាក់តែងច្បាប់ជាតិ និងការអនុវត្តរបស់ខ្លួន ហើយត្រូវផ្សព្វផ្សាយដល់ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ព្រមទាំងអ្នកដទៃទៀតដូចជា ចៅក្រម ព្រះរាជអាជ្ញា អ្នកច្បាប់ សមាជិកនៃអង្គការនីតិប្រតិបត្តិ និង អង្គការនីតិបញ្ញត្តិ ហើយនិងសាធារណៈជន ។

បទបញ្ញត្តិទូទៅ

១. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នប្រតិបត្តិច្បាប់នានា ត្រូវអនុម័ត និងអនុវត្តវិធាន និងបទបញ្ញត្តិផ្សេងៗស្តីពីការប្រើប្រាស់ កម្លាំង និងអាវុធចំពោះមនុស្សដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ។ ក្នុងការបង្កើតវិធាន និងបទបញ្ញត្តិផ្សេងៗ រដ្ឋាភិបាល និង ស្ថាប័នទទួលបន្ទុកប្រតិបត្តិច្បាប់ត្រូវរក្សាបញ្ហាសីលធម៌ ទាក់ទងទៅនឹងការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធឱ្យស្ថិតនៅក្រោម ការត្រួតពិនិត្យជាប់ជានិច្ច ។

២. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកប្រតិបត្តិច្បាប់ គួរបង្កើតជាមធ្យោបាយឱ្យបានទូលំទូលាយបំផុត ហើយបំពាក់ អាវុធនិងគ្រាប់រំសេវគ្រប់ប្រភេទដល់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ដែលនឹងអនុញ្ញាតឱ្យមានការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធខុសៗ គ្នា ។ ការនេះគួររួមបញ្ចូលទាំងការបង្កើតអាវុធដែលមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត សំរាប់ប្រើប្រាស់ក្នុងស្ថានភាពសមស្រប ក្នុងគោលបំណងដាក់កំហិតថែមទៀតដល់ការប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងៗ ដែលអាចបង្កឱ្យមានរបួស ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់ ជីវិតមនុស្ស ក្នុងគោលបំណងដូចគ្នានេះដែរ គួរតែមានលទ្ធភាពបំពាក់ឧបករណ៍ការពារខ្លួន ដូចជា ខែល មួកការពារគ្រោះ ថ្នាក់ អាវកាក់ការពារគ្រាប់ និងមធ្យោបាយដឹកជញ្ជូនដែលមានប្រដាប់ការពារគ្រាប់ដល់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ដើម្បីកាត់ បន្ថយសេចក្តីត្រូវការក្នុងការប្រើប្រាស់អាវុធគ្រប់ប្រភេទ ។

៣. ការបង្កើត និងការចែកចាយឱ្យប្រើប្រាស់អាវុធដែលមិនបង្កគ្រោះថ្នាក់ដល់ជីវិត គប្បីវាយតម្លៃឱ្យបានហ្មត់ចត់ ដើម្បីកាត់បន្ថយគ្រោះថ្នាក់ឱ្យបានជាអប្បបរមាដល់មនុស្សដែលមិនមានជាប់ពាក់ព័ន្ធ ហើយការប្រើប្រាស់អាវុធបែបនេះ គប្បីត្រូវត្រួតពិនិត្យឱ្យបានហ្មត់ចត់ ។

៤. ក្នុងពេលបំពេញភារកិច្ច មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ទាំងអស់ត្រូវប្រើប្រាស់មធ្យោបាយអហិង្សាទៅតាមលទ្ធភាពដែល អាចធ្វើទៅបាន មុននឹងឈានដល់ការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធនោះ ។ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ អាចប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធបាន លុះត្រាតែមធ្យោបាយផ្សេងទៀតពុំមានប្រសិទ្ធភាព ឬក៏មិនមានការធានាណាមួយថា អាចសម្រេចលទ្ធផលដែល បានគ្រោងទុកនោះ ។

៥. នៅពេលណាដែលមិនអាចជៀសវាងបានក្នុងការប្រើកម្លាំង និងអាវុធស្របច្បាប់ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ត្រូវ :

(ក) ដាក់កំហិតក្នុងការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអារុំធាតុបែបនោះ ត្រូវឱ្យមានសមាមាត្រទៅនឹងស្ថានភាពទម្ងន់នៃបទល្មើស និងគោលដៅត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ដែលត្រូវធ្វើឱ្យបានសំរេច ។

(ខ) កាត់បន្ថយនូវការខូចខាត និងការរងរបួសជាអប្បបរមា ហើយគោរព និងការពារជីវិតមនុស្ស

(គ) ធានាថាការជួយជ្រោមជ្រែង និងជំនួយផ្នែកពេទ្យ ត្រូវបានផ្តល់ជូនយ៉ាងឆាប់បំផុតដល់មនុស្សដែលរងរបួស ឬរងការប៉ះទង្គិច ។

(ឃ) ធានាថាសាច់ញាតិ ឬមិត្តភក្តិជិតស្និទ្ធ របស់ជនរងរបួស ឬរងការប៉ះទង្គិច ត្រូវបានផ្តល់ដំណឹងយ៉ាងឆាប់បំផុត ។

៦. ទីណាដែលមានការរងរបួស ឬការស្លាប់ដែលបណ្តាលមកពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអារុំធាតុ ដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ គេត្រូវរាយការណ៍អំពីហេតុការណ៍នោះភ្លាមៗ ដល់មន្ត្រីថ្នាក់លើរបស់ខ្លួន ស្របតាមគោលការណ៍ទី២២ ។

៧. រដ្ឋាភិបាល ត្រូវធានាថា ការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអារុំធាតុតាមតែអំពើចិត្ត ឬដោយរំលោភដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវផ្ដន្ទាទោសជាបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌក្រោមច្បាប់របស់ខ្លួន ។

៨. មិនអាចយកកាលៈទេសៈលើកលែងខ្លះ ដូចជាអស្ថិរភាពនយោបាយផ្ទៃក្នុង ឬភាពអាសន្នជាទូទៅផ្សេងទៀត មកសំអាងដើម្បីបង្ហាញពីភាពសមហេតុសមផល នៃការប្រព្រឹត្តខុសពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននេះបានឡើយ ។

បញ្ញត្តិពិសេស

៩. មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ មិនត្រូវប្រើអារុំធាតុបំពានទៅលើមនុស្សឡើយ លើកលែងតែក្នុងករណីការពារខ្លួន ឬការពារអ្នកដទៃប្រឆាំងនឹងការគំរាមកំហែងដែលនាំឱ្យមានការស្លាប់ ឬរបួសធ្ងន់ធ្ងរដែលជិតនឹងកើតឡើង ដើម្បីបង្ការការប្រព្រឹត្តបទល្មើសធ្ងន់ធ្ងរណាមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការគំរាមកំហែងដល់អាយុជីវិត ដើម្បីចាប់ជនណាម្នាក់ដែលនឹងនាំមកនូវគ្រោះថ្នាក់ ឬប្រឆាំងតែងនឹងអាជ្ញាធររបស់ខ្លួន ឬដើម្បីបង្ការការរត់គេចរបស់គេ ហើយនឹងនៅពេលណាដែលមធ្យោបាយផ្សេងៗទៀត ទាំងឡាយមិនអាចមានគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើអោយគោលដៅទាំងនេះសំរេចបានតែប៉ុណ្ណោះ ។ ទោះនៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ យ៉ាងណាក៏ដោយការប្រើប្រាស់អារុំធាតុសម្លាប់ដោយចេតនាអាចធ្វើទៅបានតែនៅពេលណាដែលមានការចាំបាច់បំផុត ហើយនិងមិនអាចជៀសវាងបានដើម្បីការពារអាយុជីវិតមនុស្សតែប៉ុណ្ណោះ ។

១០. ក្នុងកាលៈទេសៈទាំងឡាយណាដែលមានចែងក្នុងគោលការណ៍ទី ៩ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ត្រូវធ្វើខ្លួនឱ្យស្របទៅតាមនោះ ហើយត្រូវផ្តល់ការព្រមានឱ្យបានច្បាស់អំពីគោលបំណងរបស់ខ្លួនថានឹងប្រើប្រាស់អារុំធាតុ ដោយទុកពេលវេលាគ្រប់គ្រាន់ ដើម្បីឱ្យគេប្រតិបត្តិតាមការព្រមាននោះ លើកលែងតែការធ្វើបែបនេះ នឹងបណ្តាលឱ្យមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់នោះស្ថិតក្នុងសភាពគ្រោះថ្នាក់ ឬបង្កើតឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់ដល់ស្លាប់ ឬអន្តរាយធ្ងន់ធ្ងរដល់អ្នកដទៃ ឬយល់ឃើញថា ជាការធ្វើមិនសមស្រប ឬឥតប្រយោជន៍ក្នុងកាលៈទេសៈដែលឧប្បត្តិហេតុនោះបានកើតឡើង ។

១១. វិធាន និងបទបញ្ជាស្តីពីការប្រើប្រាស់អារុំធាតុដោយមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ គប្បីរាប់បញ្ចូលទាំងគោលការណ៍ណែនាំដែល :

(ក) បញ្ជាក់ពីកាលៈទេសៈដែលមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យកាន់អារុំធាតុ ហើយកំណត់នូវប្រភេទអារុំធាតុ

និងគ្រាប់រំសេវដែលបានអនុញ្ញាតឱ្យកាន់

(ខ) ធានាថា អារុំធុត្រូវយកទៅប្រើតែក្នុងកាលៈទេសៈសមស្រប និងក្នុងលក្ខណៈអាចកាត់បន្ថយការប្រថុយនិង ភាពអន្តរាយដែលមិនចាំបាច់តែប៉ុណ្ណោះ ។

(គ) ហាមឃាត់ការប្រើប្រាស់អារុំធុ និងគ្រាប់រំសេវ ដែលបណ្តាលឱ្យមានរបួស ឬធ្វើអោយមានគ្រោះថ្នាក់ ដោយមិនសមហេតុផល

(ឃ) ដាក់កំរិតការត្រួតពិនិត្យ ការស្តុកទុក និងការចែកចាយអារុំធុ រួមទាំងទម្រង់ការសំរាប់ធានាថា មន្ត្រីប្រតិ- បត្តិច្បាប់ទទួលខុសត្រូវចំពោះអារុំធុ និងគ្រាប់រំសេវ ដែលបានចែកចាយទៅឱ្យខ្លួន

(ង) ត្រូវផ្តល់ការព្រមានជាមុនសិន ហើយជាការប្រសើរ ត្រូវប្រាប់ថា នៅពេលណាដែលយើងត្រូវបាញ់

(ច) ចែងពីប្រព័ន្ធមួយស្តីពីការធ្វើរបាយការណ៍ នៅពេលណាដែលមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ប្រើប្រាស់អារុំធុនៅក្នុងការ បំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន ។

ការល្បួតមើលលើការប្រជុំគ្នាមិនស្របច្បាប់

១២. ដោយហេតុថា មនុស្សគ្រប់រូបត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចូលរួមក្នុងការប្រជុំដោយសន្តិវិធី និងស្របច្បាប់ ស្របតាម គោលការណ៍ដែលចែងនៅក្នុងសេចក្តីផ្តើមការណ៍ជាសកលស្តីអំពីសិទ្ធិមនុស្ស និងនៅក្នុងកតិកាសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីអំពីសិទ្ធិ ពលរដ្ឋ និងនយោបាយនោះ រដ្ឋាភិបាល ស្ថាប័ន និងមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ត្រូវទទួលស្គាល់ថា កម្លាំង និងអារុំធុអាចយកទៅ ប្រើប្រាស់បាន លុះត្រាតែការប្រើប្រាស់នោះស្របទៅតាមគោលការណ៍ទី ១៣ និង១៤ តែប៉ុណ្ណោះ ។

១៣. នៅក្នុងការបំបែកការប្រជុំដែលមិនស្របច្បាប់ និងដែលមិនប្រើអំពើហិង្សា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធ្វើយ៉ាង ណា ជៀសវាងការប្រើកម្លាំង ឬបើនៅទីណាដែលមិនអាចអនុវត្តបាន ត្រូវកំហិតការប្រើកម្លាំងបែបនោះ កុំអោយលើសពី ការចាំបាច់ជាអប្បបរមា ។

១៤. នៅក្នុងការបំបែកការប្រជុំដែលមានអំពើហិង្សា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់អាចប្រើប្រាស់អារុំធុបានតែនៅពេលណា ដែលមធ្យោបាយធ្វើឱ្យមានគ្រោះថ្នាក់តិចនោះមិនអាចអនុវត្តទៅបានហើយការប្រើប្រាស់អារុំធុនេះមិនត្រូវអោយលើសពី ការចាំបាច់ជាអប្បបរមាឡើយ ។ មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់មិនត្រូវប្រើប្រាស់ អារុំធុនៅក្នុងករណីបែបនេះទេ លើកលែងតែស្ថិត នៅក្រោមលក្ខខណ្ឌដែលមានចែងនៅក្នុងគោលការណ៍ទី ៩ ។

ការល្បួតមើលលើស្ថិតនៅក្នុងការឃុំគ្រង ឬឃុំឃាំង

១៥. មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ មិនត្រូវប្រើប្រាស់កម្លាំងទេក្នុងការទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងជនដែលស្ថិតនៅក្រោម ការឃុំគ្រង ឬឃុំឃាំង លើកលែងតែក្នុងករណីដែលចាំបាច់តឹងរឹងបំផុត ដើម្បីរក្សាសន្តិសុខ និងសណ្តាប់ធ្នាប់នៅក្នុងស្ថាប័ន ឬនៅពេលណាដែលមានការគំរាមកំហែងដល់សុវត្ថិភាពផ្ទាល់ខ្លួន ។

១៦. មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ មិនត្រូវប្រើប្រាស់អារុំធុទេក្នុងការទំនាក់ទំនងរបស់ខ្លួនជាមួយនឹងជនដែលស្ថិតនៅក្រោម ការឃុំគ្រង ឬឃុំឃាំង លើកលែងតែក្នុងករណីការពារខ្លួន ឬការពារអ្នកដទៃប្រឆាំងនឹងការគំរាមកំហែងដល់សេចក្តីស្លាប់

ឬធ្វើឱ្យមានរបួសធ្ងន់ធ្ងរ ឬនៅពេលដែលចាំបាច់បំផុត ដើម្បីបង្ការការរត់គេចនៃជនដែលស្ថិតនៅក្រោមការឃុំគ្រងឬ ឃុំឃាំង ដែលជាហេតុនាំមកនូវគ្រោះថ្នាក់ ដូចបានរៀបរាប់នៅក្នុងគោលការណ៍ទី ៩ ។

១៧. គោលការណ៍ដូចដែលមានពិខាងដើម មិនធ្វើឱ្យខូចប្រយោជន៍ដល់សិទ្ធិ ភារកិច្ច និងការទទួលខុសត្រូវរបស់ មន្ត្រីពន្ធនាគារ ដូចមានចែងនៅក្នុងបញ្ញត្តិជាបទដ្ឋានអប្បបរមារបស់គ្រប់គ្រងអ្នកទោស ជាពិសេសត្រង់ប្រការ ៣៣ . ៣៤ និង ៥៤ ឡើយ ។

លក្ខណសម្បត្តិ ការហ្វឹកហ្វឺន និងការឱ្យយោបល់

១៨. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធានាថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ទាំងអស់ ត្រូវបាន ជ្រើសរើសឡើងតាមនីតិវិធីជ្រើសរើសដ៏ត្រឹមត្រូវ មានសីលធម៌សមរម្យ មានកាយសម្បទាមាំមួន និងមានចិត្តរឹងប៉ឹង ដើម្បីអនុវត្តការងាររបស់គេអោយមានប្រសិទ្ធភាព និងទទួលបានការបណ្តុះបណ្តាលវិជ្ជាជីវៈជាបន្តបន្ទាប់ និង យ៉ាងហ្មត់ចត់ ។ កាយសម្បទារឹងមាំ ចិត្តរឹងប៉ឹង និងសីលធម៌សមរម្យជានិច្ចក្នុងការបំពេញភារកិច្ច របស់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវស្ថិតនៅ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យឱ្យបានទៀងទាត់តាមកាលកំណត់ ។

១៩. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធានាថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ទាំងអស់ត្រូវបាន ទទួលបានការហ្វឹកហ្វឺន និងត្រូវបានទទួលបានការសាកល្បង ស្របទៅនឹងបទដ្ឋានជំនាញក្នុងការប្រើប្រាស់កម្លាំង ។ មន្ត្រីប្រតិបត្តិ ច្បាប់ទាំងឡាយដែលគេតម្រូវឱ្យកាន់អាវុធនឹងត្រូវទទួលបានការអនុញ្ញាតឱ្យកាន់បានតែនៅពេលណាដែលបានបញ្ជាក់ការហ្វឹក ហ្វឺន ពិសេសក្នុងការប្រើប្រាស់អាវុធទាំងនេះជាមុនសិនប៉ុណ្ណោះ ។

២០. ក្នុងការហ្វឹកហ្វឺនដល់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ទាំងឡាយ រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវផ្តោតការយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសទៅលើបញ្ហាក្រុមសីលធម៌របស់នគរបាល និងបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស ជាពិសេសនៅក្នុង ដំណាក់កាលស៊ើបអង្កេត ចំពោះមធ្យោបាយជំនួសការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ រួមទាំងដំណោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិ វិធី ការយល់ដឹងអំពីឥរិយាបថនៃការប្រព្រឹត្តរបស់ហ្វូងមនុស្ស និងវិធីសាស្ត្របញ្ជូនបញ្ចូល ការចរចា និងការសម្រុះសំរួល ព្រមទាំងមធ្យោបាយបច្ចេកទេសផង ក្នុងទស្សនៈមួយដើម្បីកំហិតការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ ។ ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក ខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ គប្បីពិនិត្យមើលកម្មវិធីហ្វឹកហ្វឺន និងនីតិវិធីប្រតិបត្តិការរបស់ខ្លួនឡើងវិញ ដោយយោងទៅតាម ឧប្បត្តិហេតុនីមួយៗ ។

២១. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវផ្តល់យោបល់យ៉ាងជាក់ច្បាស់ដល់មន្ត្រីប្រតិបត្តិ ច្បាប់ទាំងឡាយណាដែលមានការពាក់ព័ន្ធក្នុងស្ថានភាព ដែលតម្រូវឱ្យមានការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ ។

នីតិវិធីក្នុងការធ្វើរបាយការណ៍ និងការពិនិត្យមើលឡើងវិញ

២២. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវបង្កើតនីតិវិធីក្នុងការធ្វើរបាយការណ៍ និងការ ពិនិត្យមើលឡើងវិញឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ចំពោះឧប្បត្តិហេតុទាំងអស់ដូចមានរៀបរាប់នៅក្នុងគោលការណ៍ទី ៦ និង១១ "ច" ។ ចំពោះឧប្បត្តិហេតុដែលរាយការណ៍ស្របតាមគោលការណ៍ទាំងនេះ រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ច

ប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធានាឱ្យមានរបៀបដ៏មានប្រសិទ្ធភាពមួយក្នុងការត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ ព្រមទាំងធានាថា មានអាជ្ញាធរឯករាជ្យផ្នែករដ្ឋបាល និងផ្នែកអយ្យការ ដែលអាចអនុវត្តយុត្តាធិការតាមកាលៈទេសៈសមស្របនេះបាន ។ ក្នុងករណីដែលមានស្លាប់ ឬរូបសង្ខេប ឬផលវិបាកធ្ងន់ធ្ងរ ត្រូវធ្វើរបាយការណ៍ពិស្តារមួយ ហើយបញ្ជូនជាប្រញាប់ទៅអោយអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច ដែលទទួលខុសត្រូវក្នុងការត្រួតពិនិត្យមើលផ្នែករដ្ឋបាល និងគ្រប់គ្រងផ្នែកតុលាការ ។

២៣. ជនដែលទទួលរងគ្រោះពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ ឬអ្នកតំណាងខាងច្បាប់របស់ខ្លួន ត្រូវមានលទ្ធភាពរកវិធីឯករាជ្យមួយក្នុងនោះរួមបញ្ចូលទាំងវិធីតាមផ្លូវតុលាការផង ។ នៅក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលជនទាំងនោះស្លាប់ បទបញ្ញត្តិនេះអាច អនុវត្តបានចំពោះមនុស្សដែលស្ថិតនៅក្នុងបន្ទុករបស់គេ ។

២៤. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធានាថា មន្ត្រីថ្នាក់លើត្រូវចាប់ឱ្យទទួលខុសត្រូវប្រសិនបើគេដឹង ឬគួរតែបានដឹងថា មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ដែលនៅក្រោមបង្គាប់បញ្ជារបស់ខ្លួនកំពុង ឬបានប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ហើយមន្ត្រីថ្នាក់លើនោះ មិនបានចាត់វិធានការណ៍តាមអំណាចរបស់ខ្លួន ដើម្បីការពារបង្ក្រាប ឬរាយការណ៍ អំពីការប្រើកម្លាំង និងអាវុធបែបនេះទេនោះ ។

២៥. រដ្ឋាភិបាល និងស្ថាប័នទទួលបន្ទុកខាងកិច្ចប្រតិបត្តិច្បាប់ ត្រូវធានាថា មិនត្រូវដាក់វិន័យ ឬដាក់ទណ្ឌកម្មផ្នែកព្រហ្មទណ្ឌលើមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ណាដែលបដិសេធ មិនអនុវត្តតាមបទបញ្ជាឱ្យប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធ ឬដែលរាយការណ៍អំពីការប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធបែបនោះដោយមន្ត្រីដទៃទៀតឡើយ ព្រោះគេអនុវត្តស្របតាមបទវិន័យសំរាប់មន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់ និងគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានទាំងនេះ ។

២៦. ការគោរពតាមបទបញ្ជាថ្នាក់លើ មិនអាចធ្វើជាខែល ដើម្បីការពារខ្លួនបានទេ ប្រសិនបើមន្ត្រីប្រតិបត្តិច្បាប់នោះបានដឹងថា បទបញ្ជាឱ្យប្រើប្រាស់កម្លាំង និងអាវុធនឹងបណ្តាលឱ្យមានការស្លាប់ ឬរូបសង្ខេបដល់ជនណាម្នាក់នោះជាក់ស្តែងគឺមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ហើយថែមទាំងមានឱកាសសមល្មមនឹងបដិសេធមិនអនុវត្តតាមបញ្ជានោះបានទៀតផង ។ ទោះក្នុងករណីណាក៏ដោយ ក៏មន្ត្រីថ្នាក់លើដែលជាអ្នកចេញបញ្ជាមិនត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់នោះ ត្រូវទទួលខុសត្រូវផងដែរ ។

RULE
